

СУЧАСНИЙ СТАН ТУРИСТИЧНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

*О. О. Тараненко, к. е. н.
ПУЕТ (м. Полтава)*

Для багатьох країн світу туризм є пріоритетним напрямом економічного розвитку. Тенденції зростання доходів від туризму свідчать про значний потенціал розвитку цієї сфери діяльності. Зокрема, у 2013 р. вклад туризму у світовий ВВП склав 2 056 млрд дол., що на 4,5 % більше порівняно із 2012 р. За 2012–2013 рр. приріст інвестицій у сферу туризму склав 4,2 %, а їх обсяг становив 4,7 % від загального обсягу світових інвестицій. У 2014 р. продовжилося зростання цих показників [1; 2]. Така динаміка свідчить про економічну доцільність та перспективність інвестування у сферу туризму.

У 2011–2013 рр. туристичний бізнес в Україні розвивався. Про що, зокрема, свідчить збільшення кількості іноземних туристів з 21,4 млн чол. у 2011 р. до 24,6 млн чол. – у 2013 р., тобто на 14,95 %. У 2013 р. витрати громадян України на виїзний туризм перевищили рівень 2012 р. на 15 % [1]. Тобто, за ці роки попит на туристичні послуги зростає.

У 2014 р. стан вітчизняного туристичного бізнесу погіршився. Зокрема, з початку року Україну відвідало у два рази менше іноземних туристів і реалізовано на третину менше турів закордон, порівняно з попереднім періодом [1]. Основною причиною такої ситуації є нестабільне соціально-економічне становище в країні, яке негативно впливає на туристичний бізнес опосередковано через соціально-політичну напруженість, коливання валютного курсу, інфляційні процеси на споживчому ринку, реорганізацію виконавчих органів управління у сфері туризму.

Соціально-політична напруженість, зумовлена військовими діями у східних регіонах країни, спричинила зменшення потоку іноземних туристів, оскільки чинник безпеки є ключовим у розвитку туризму.

Колівання валютного курсу негативно вплинуло на розвиток виїзного туризму. За оцінками експертів, потік українських туристів закордон у 2014 р. скоротився на 25–30 % за різними напрямками [1]. Це скорочення у більшій мірі спричинене зрос-

танням валютного курсу, хоча поряд з ним відбувалося зростання вартості послуг у країнах прибуття.

Інфляційні процеси, зумовлені коливанням курсу валют, також негативно вплинули на розвиток туризму. Зростання цін на споживчі товари у 2014 р. та вартості комунальних послуг, що не супроводжувалося відповідним зростанням доходів населення, спричинило зменшення витрат населення на туристичні послуги.

Реорганізація виконавчих органів влади у сфері туризму полягає у ліквідації Державного агентства України з туризму та курортів і передачі його функцій Міністерству економічного розвитку і торгівлі. Функцію контролю за якістю туристичних послуг та дотриманням ліцензійних вимог покладено на новостворену Державну службу України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів [3]. Такі дії можуть негативно вплинути на розвиток туризму, оскільки замість централізованого управління індустрією туризму окремим спеціалізованим органом державної влади, відбувається розпорощення функцій управління між окремими департаментами міністерства. Досвід більше 160 країн світу підтверджує необхідність створення центрального органу виконавчої влади у сфері туризму для забезпечення його стабільного розвитку.

Названі чинники створюють загальну невизначеність майбутнього економічного становища в країні та у сфері туризму, що змушує населення заощаджувати кошти на товарах і послугах, які не задовольняють потреби першої необхідності. У таких умовах знижується попит на туристичні послуги через обмеження витрат на ці послуги або взагалі відмову від їх споживання до покращення економічного становища в країні.

Отже, туристичний бізнес є економічно привабливим перспективним видом діяльності, розвиток якого залежить від комплексу чинників. В Україні наявні ресурси для розвитку різних видів туризму, що відбувалося до 2013 р. Але низка чинників соціального, економічного та політичного характеру негативно впливають на розвиток туризму у 2014 р., що потребує державного втручання для покращення ситуації.

Список використаних джерел

1. Козлова Т. Український турбизнес в условиях затянувшегося кризиса / Т. Козлова // Туризм и образование за рубежом. – 2014. – № 2. – С. 4.

2. По оценкам Всемирной туристской организации (ЮНВТО) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.tourism.gov.ua/ru/news/27348/>. – Назва з екрана.
3. Упразднили // Украинская туристическая газета. – 2014. – № 10. – С. 1.

ЗНАЧЕННЯ КОМПОНЕНТНИХ ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ТУРИСТИЧНО-КРАЄЗНАВЧОЇ РОБОТИ

О. М. Мащенко, к. пед. н., доцент;

Л. М. Булава, к. геогр. н., професор;

А. О. Ряжко, студентка 5 курсу

*Полтавський національний педагогічний університет
імені В. Г. Короленка*

У Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка кафедрою географії проводиться підготовка фахівців спеціальності 6.040104 Географія зі спеціалізацією «туристично-краєзнавча робота». У навчальному плані цієї спеціальності передбачена низка навчальних дисциплін для забезпечення якісної підготовки указаної спеціалізації, зокрема курси «Рекреаційна географія», «Спортивний туризм», «Методика організації туристично-краєзнавчої роботи» тощо. Окрім указаних вузькоспеціалізованих дисциплін для формування знань майбутніх фахівців туристичної галузі про природні рекреаційні ресурси та про природні умови здійснення рекреаційної діяльності ми використовуємо можливості компонентних фізико-географічних навчальних дисциплін.

У курсі метеорології та кліматології розкриваються антропокліматичні показники комфортності та дискомфорту організації відпочинку та оздоровлення, небезпечні метеорологічні явища, а також рекреаційно-кліматичні ресурси для туристичної галузі. До змісту курсу гідрології нами включено аспекти рекреаційних ресурсів різних водних об'єктів, насамперед Світового океану, формуються наукові уявлення про небезпечні гідрологічні явища. У геоморфології подано інформацію про небезпечні ендегенні та екзогенні рельєфотвірні процеси, розчленованість рельєфу та різноманітність його форм як один із важливих показників рекреаційної привабливості території,